

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

Філологічний факультет

Катедра загального мовознавства

МАТЕРІАЛИ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

в Українському мовно-інформаційному фонді НАН України

студентки I курсу магістратури

філологічного факультету

групи ФЛЛм-21

Мрак Катерини

Перевірила:

професорка катедри

загального мовознавства

Мацюк Галина Петрівна

ЗМІСТ

Зміст

Звіт про проходження практики	3
Щоденник практики.....	9
Блок «Розробник».....	13
Робота з корпусом.....	14
Опис словника	18
Словникові статті	19
Список використаних джерел	31

Звіт про проходження практики

Місце проходження практики: Український мовно-інформаційний фонд НАН України;

Керівник практики – професор катедри загального мовознавства Мацюк Галина Петрівна

Тривалість практики – 02.06.2025 – 16.06.2025 р.

За період проходження виробничої практики з 02.06.2025 по 16.06.2025 р. виконала програму практики в повному обсязі.

Основні етапи та дії під час виробничої практики:

1. Встановлення завдання та організаційна зустріч

Першим етапом проходження виробничої практики стало визначення основних завдань у співпраці з керівником практики з бази проходження – старшою науковою співробітницею, кандидатом філологічних наук Надутенко Маргаритою Володимирівною. Під час вступної організаційної зустрічі відбулося обговорення індивідуальних пропозицій студентів щодо формату й тематики виконання практичних завдань. Було визначено загальний план роботи та погоджено специфіку виконання індивідуальних завдань у межах напрямку корпусної лінгвістики.

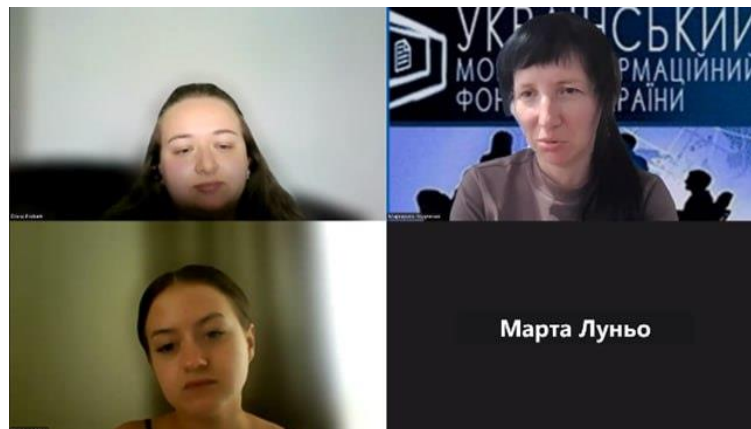

Рис. 1 Скрін зустрічі

2. Збір теоретичного матеріалу

Другим етапом стало збирання теоретичної бази для створення навчального корпусу текстів. Учасники практики підібрали 20 актуальних наукових статей, які використовуються у теоретичній частині магістерської роботи. Основною метою цього етапу було формування корпусу, релевантного тематиці дослідження, що дозволить у подальшому здійснювати кількісний і якісний лінгвістичний аналіз.

1) Коритнік, Д. Ю., Баранова, С. В. Медіадискурс як різнопланове явище сучасних медіадосліджень / Д. Ю. Коритнік, С. В. Баранова // Філологічні трактати. – 2022. – Т. 14, № 4. – С. 72–77. – DOI: 10.21272/Ftrk.2022.14(4)-10.
2) Переклад інформаційно-новинних текстів у контексті міжкультурної комунікації / О. О. Білецька // Молодий вчений. – 2016. – № 3. – С. 638-642.
3) Білик, К. М. Аналіз лінгвальних характеристик корпусу медіатекстів тематики "війна в Україні" / К. М. Білик // Studia Philologica. – 2024. – № 19. – С. 45–52.
4) Проблема функціонально-семантичного поля фазовості у лінгвістиці / О. С. Білозір // Молодий вчений. – 2018. – № 5(1). – С. 102-106.
5) Бондаренко, Н. В. Медіатекст як ресурс осучаснення й збагачення змісту підручника української мови / Н. В. Бондаренко // Проблеми сучасного підручника. – 2021. – Вип. 27. – С. 15–26. –
6) Ocheretina, O. Y. Взаємодія вербального і невербального компонентів у сучасному англійському інтернет-дискурсі / О. Y. Ocheretina // Львівський філологічний часопис. – 2023. – № 13. – С. 142–146.
7) Волощук, Ю. М., Жмаєва, Н. В. Специфіка перекладу англійських новинних текстів українською мовою (на матеріалі новинних текстів ОБСЄ) / Ю. М. Волощук, Н. В. Жмаєва // Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. Лінгвістичні науки. – 2020. – № 31. – С. 164–179. – DOI: 10.24195/2616-5317-2020-31-11
8) Данильчак Олег Геннадійович, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, м. Харків, Україна e-mail: odana@iu.orcid.org http://orcid.org/0000-0001-5308-4664 Дзьобань Олександр Петрович, доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, м. Харків, Україна e-mail: a_dzeban@ukr.net ORCID ID: http://orcid.org/0000-0002-2075-7508 ІНФОРМАЦІЙНА ВІЙНА У МЕДІАПРОСТОРІ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА
9) Дашкова, К. В. Поняття «лексико-семантичне поле» і його структура / К. В. Дашкова // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Перекладознавство і мовознавство. – 2024. – Вип. 12. – С. 34–42. –
10) Купчинська Ірина Леонідівна, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, м. Харків, Україна e-mail: irina.kupchinskaya@iu.edu.ua

Рис. 2 Обрані статті

3. Попередня обробка текстів (чистка)

Наступним важливим етапом була попередня обробка відібраних текстів. Усі матеріали були очищені від сторонніх елементів, таких як таблиці, зображення, графіки, покликання на джерела, нумерація сторінок, що дозволило забезпечити однорідність і лінгвістичну релевантність текстів для завантаження до корпусу.

4. Об'єднання матеріалів для корпусного аналізу

Після завершення очищення тексти були зібрані у єдиний текстовий файл. Така уніфікація дала змогу підготувати корпус до подальшого аналізу за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення корпусної лінгвістики.

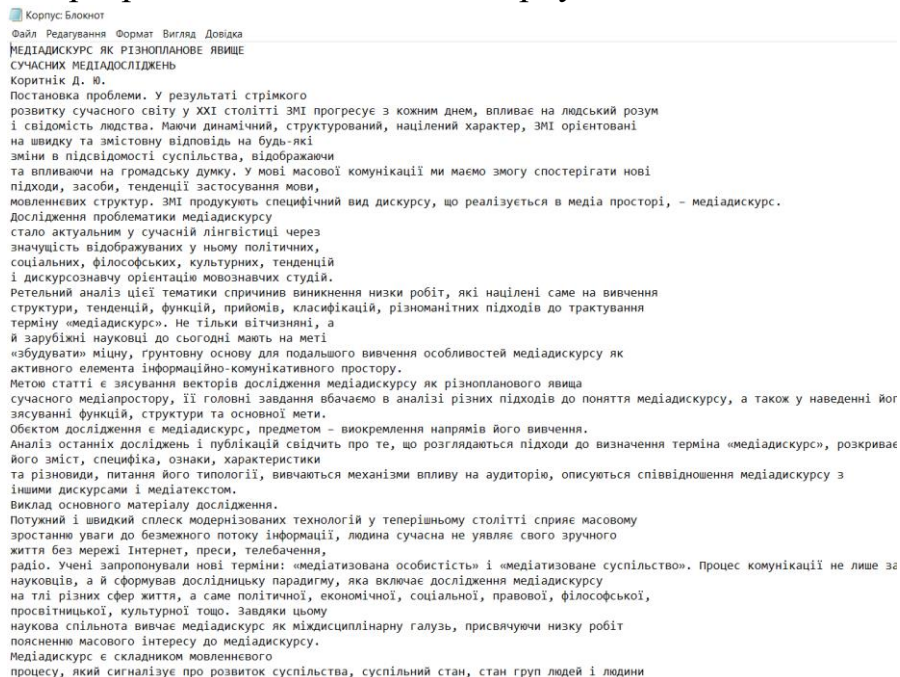

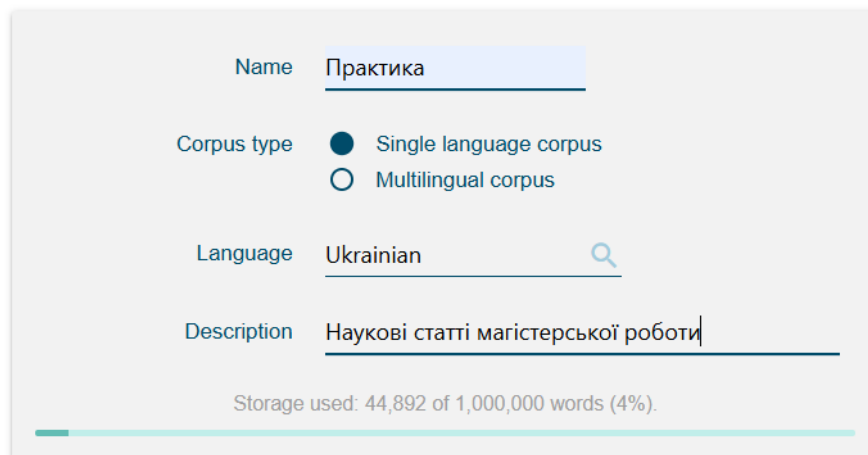
Рис.2 Скрін «очищених» текстів

5. Створення корпусу в середовищі Sketch Engine

Після підготовки текстового масиву було створено корпус у середовищі Sketch Engine. Я завантажила об'єднаний файл із 20 науковими статтями, що дало змогу здійснити повноцінний аналіз частотності термінів, формування словника та пошук

релевантних одиниць у контексті. Це стало підґрунтям для подальшої термінографічної роботи.

Build your own private corpus from texts on the web or from your own documents.

Name	Практика
Corpus type	☒ Single language corpus ☐ Multilingual corpus
Language	Ukrainian
Description	Наукові статті магістерської роботи

Storage used: 44,892 of 1,000,000 words (4%).

Рис. 3 Скрін створення корпусу

6. Ознайомлення з середовищем Українського мовно-інформаційного фонду E-level.

Одним з ключових етапів практики стало ознайомлення з внутрішньою системою, наданою Українським мовно-інформаційним фондом для розміщення результатів роботи. Було опрацьовано інструкції користувача, переглянуто відеоуроки, протестовано базовий функціонал і розпочато внесення інформації до системи.

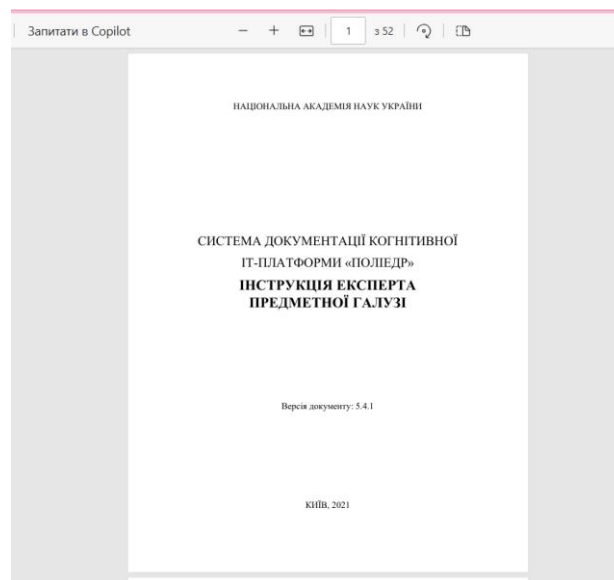

Рис. 4 Інструкція

7. Заповнення розділу про розробника

На цьому етапі я заповнила блок, присвячений автору проєкту. Було подано коротку інформацію про розробника корпусу, зазначено тему наукового дослідження, а також перелік основних наукових інтересів і здобутків, пов'язаних з лінгвістичною тематикою.

8. Ознайомлення зі словником лінгвістичних термінів

Для підготовки власної словникової статті учасники практики опрацювали «Словник лінгвістичних термінів» за редакцією Загнітка. Знайомство зі структурою словникових статей, типами подання інформації та вимогами до оформлення стало основою для створення власної науково-термінологічної одиниці.

9. Вибір термінів для словникової статті

Використовуючи функціонал Word List у Sketch Engine, було сформовано частотний словник корпусу. З цього списку було відібрано найуживаніші лінгвістичні терміни, які й стали об'єктом подальшої термінографічної обробки. Цей етап дозволив поєднати навички корпусного аналізу з розробкою елементів електронного лінгвістичного ресурсу.

Word	Frequency	Word	Frequency	Word	Frequency	Word	Frequency
и	3,403	(302	27 мови	106	40 and	71
е	1,667	як	274	28 інформації	105	41 чи	68
а	847	:	228	29 перекладу	100	42 of	62
і	588	до	219	30 значення	99	43 дослідження	62
в	523	є	192	31 або	98	44 ї	60
у	467	для	185	32 його	97	45 тексту	59
та	442	а	163	33 а	96	46 яка	59
-	414	the	163	34 текстів	91	47 має	58
на	396	й	161	35 to	91	48 тому	58
)	390	за	159	36 із	89	49 різних	57
з	369	не	159	37 від	89	50 може	57
що	366	які	127	38 ix	86		
;	349	про	112	39 також	77		

Рис. 5 Скрін вкладки Word List

10. Створення розділу «Опис словника»

До початку активної термінографічної роботи я створила окремий розділ капсули під назвою «Опис словника», у якому було викладено загальну концепцію ресурсу. У цьому блоці зазначено тематику словника, цільову аудиторію, основні джерела матеріалу, методологічне підґрунтя й особливості побудови словникових статей. Розділ став орієнтиром для користувача і заклав рамки наукової та практичної релевантності проєкту.

11. Вибір термінів і створення словникових статей

Після отримання частотного словника було здійснено добір термінів для подальшого опису в електронному середовищі. Для кожного терміна було:

- підібрано визначення на основі корпусного матеріалу,
- вказано джерела та додано PDF-файли у локальне середовище,
- створено активні посилання на відповідні наукові статті,
- укладено авторські семантичні коментарі, які роз'яснюють значення терміна зрозумілою мовою для потенційного користувача.

12. Додавання медіаматеріалів

До кожної словникової статті було прикріплено відповідні медіаматеріали – ілюстрації, схеми або графіки, що візуалізують зміст поняття або сприяють його кращому розумінню. Це забезпечило мультимодальну подачу інформації у ресурсі та підвищило зручність користування.

Рис. 6 Скрін ілюстрацій

13. Завершальне документування роботи з корпусом

На фінальному етапі я заповнила розділ капсули під назвою «Робота з корпусом», у якому детально описали всі кроки взаємодії з корпусом – від його створення до застосування при відборі термінів. До цього блоку також було додано всі наукові статті, що слугували джерелом для корпусу, з відповідними метаданими.

14. Комунікація з організаторами практики та технічна підтримка

Упродовж усього періоду практики здійснювалася систематична комунікація з керівниками та організаторами практики. Регулярно проводилися зустрічі з старшою науковою співробітницею Надутенко Маргаритою Володимирівною, а також із програмістом проекту, що відповідав за технічне функціонування середовища. Під час цих зустрічей:

- обговорювався поточний стан виконання завдань;
- порушувалися питання, пов'язані з організаційними та технічними труднощами;
- надавалися фахові консультації щодо роботи з системою, заповнення полів, оформлення словникових статей;
- відбувалося координування подальших етапів роботи, що забезпечувало злагоджений і послідовний хід практики.

Такий формат постійної взаємодії сприяв більш ефективному опануванню інструментів, оперативному вирішенню технічних питань і глибшому розумінню практичної сторони термінографічної та корпусної діяльності.

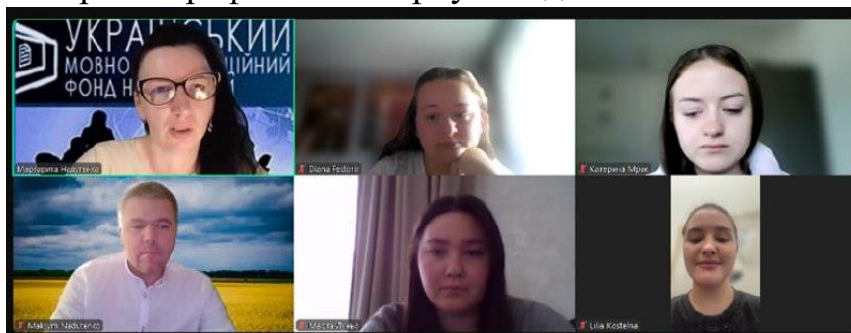

Рис. 7 Скрін зустрічі

Результати виробничої практики

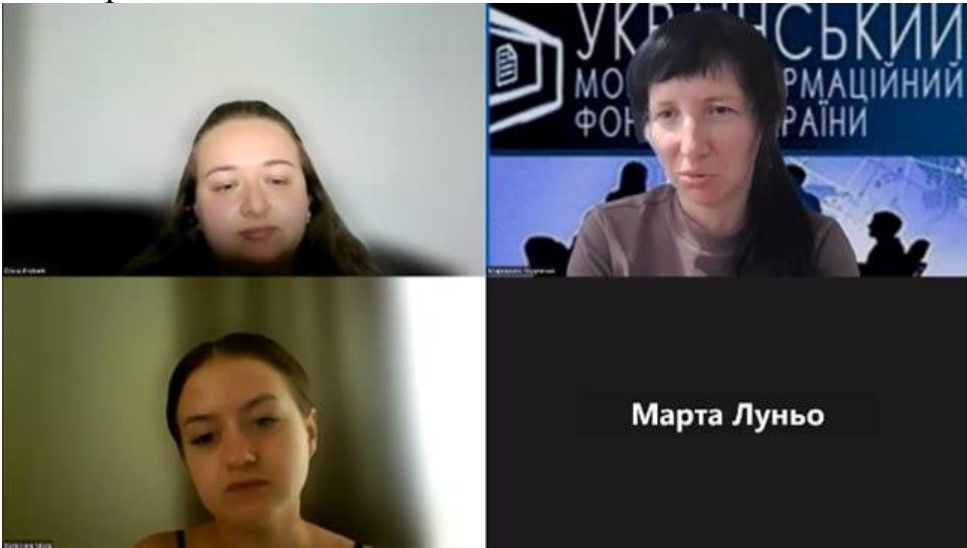

У результаті проходження виробничої практики було досягнуто низки вагомих результатів:

- створено навчальний корпус із 20 наукових статей за допомогою середовища Sketch Engine;
- сформовано частотний словник лінгвістичних термінів;
- створено електронну термінографічну капсулу з розділами «Опис словника», «Робота з корпусом», блоком про розробника та низкою повноформатних словникових статей;
- укладено словникові статті з визначеннями, джерелами, авторськими коментарями та медіаматеріалами;
- напрацьовано практичні навички з корпусного аналізу, роботи з термінологічними базами, заповнення електронних лексикографічних систем і мультимодального подання знань.

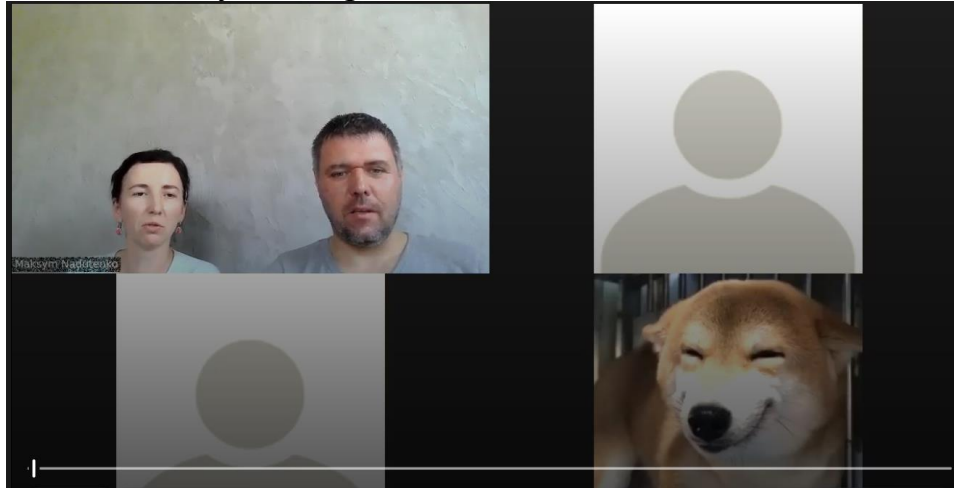
Проходження практики сприяло професійному зростанню, поглибленню теоретичних знань з корпусної лінгвістики та набуттю навичок створення сучасних цифрових мовних ресурсів.

ЩОДЕННИК ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Період проходження практики: 02.06.2025 – 15.06.2025

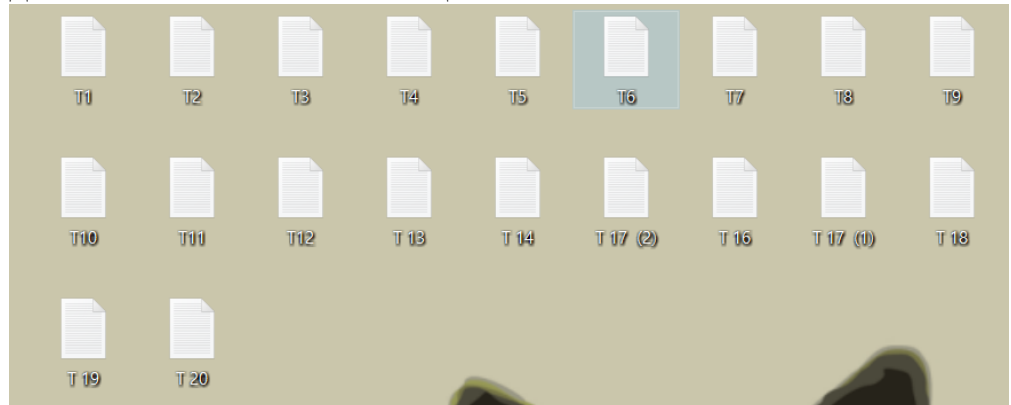
Дата	Опис виконаних завдань
30.05.2025	Прослухано вступний інструктаж з техніки безпеки, ознайомлено з основними правилами поведінки в установі, підписано відповідні документи. Визначено базові етичні та організаційні принципи під час проходження практики.
02.06.2025	Відбулася ознайомча зустріч із старшою науковою співробітницею УМІФ НАН України М. В. Надутенко. Обговорено загальні цілі практики, узгоджено формат звітності, окреслено можливі варіанти завдань та представлено власні пропозиції щодо наповнення словника.
03.06.2025	Отримано методичні та наукові матеріали від керівниці практики. Проведено їх попередній аналіз, здійснено внутрішнє обговорення з колегами щодо структури подальшої роботи, розроблено план реалізації поставлених цілей.
04.06.2025	Проведено другу зустріч з науковою керівницею. Деталізовано очікувані результати практики. Ознайомлено з прикладами реалізованих словників та з технічними й лексикографічними вимогами до майбутнього продукту.
07.06.2025	Ознайомлено з електронною платформою для розміщення результатів. Отримано інструкції користування системою.

Протестовано ключові функції інтерфейсу, налаштовано особистий доступ до середовища.

08.06.2025

Проведено відбір 20 актуальних наукових статей із тематики магістерської роботи. Здійснено їхнє очищення від таблиць, зображень, посилань. Створено новий корпус у Sketch Engine, до якого завантажено очищені тексти.

09.06.2025

Ознайомлено зі словником лінгвістичних термінів під редакцією Загнітка. Вивчено структуру словникових статей, їхню організацію та зміст. Складено план роботи над укладанням власних термінів у майбутньому словнику.

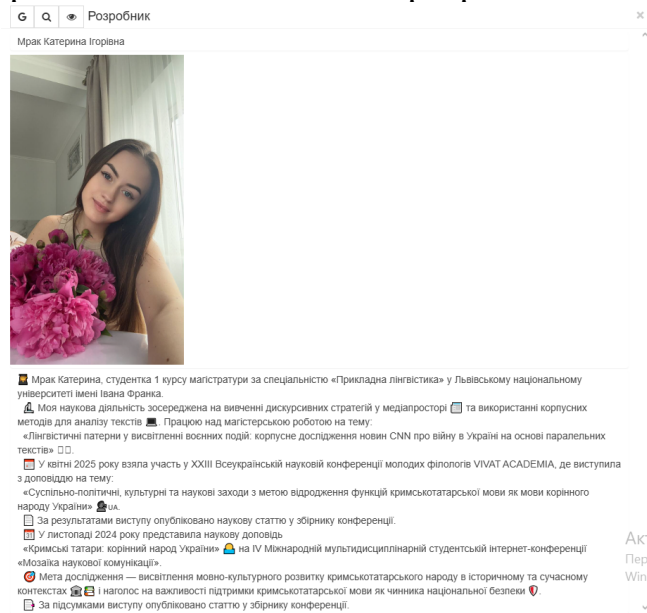
10.06.2025

Сформовано список найбільш частотних термінів за допомогою функціоналу Sketch Engine. Обрано ключові лінгвістичні одиниці для створення словникових статей на основі корпусного аналізу.

Word	Frequency ? ↓	Word	Frequency ? ↓	Word	Frequency ? ↓	Word	Frequency ? ↓	
1	,	3,403 ...	14	{	302 ...	27	мови	106 ...
2	.	1,667 ...	15	як	274 ...	28	інформації	105 ...
3	*	847 ...	16	:	228 ...	29	перекладу	100 ...
4	!	588 ...	17	до	219 ...	30	значення	99 ...
5	в	523 ...	18	є	192 ...	31	або	98 ...
6	у	467 ...	19	для	185 ...	32	його	97 ...
7	та	442 ...	20	а	163 ...	33	це	96 ...
8	-	414 ...	21	the	163 ...	34	текстів	91 ...
9	на	396 ...	22	й	161 ...	35	to	91 ...
10)	390 ...	23	за	159 ...	36	із	89 ...
11	з	369 ...	24	не	159 ...	37	від	89 ...
12	що	366 ...	25	які	127 ...	38	їх	86 ...
13	;	349 ...	26	про	112 ...	39	також	77 ...
40	and	71 ...						
41	чи	68 ...						
42	of	62 ...						
43	дослідження	62 ...						
44	ii	60 ...						
45	тексту	59 ...						
46	яка	59 ...						
47	має	58 ...						
48	тому	58 ...						
49	різних	57 ...						
50	може	57 ...						

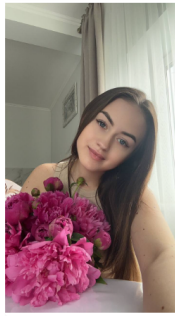
11.06.2025

Заповнено блок 'Про розробника' в електронному середовищі. Внесено біографічну інформацію, академічний профіль, наукові інтереси та мотивацію щодо розробки словника.

Розробник

Мрак Катерина Ігорівна

Мрак Катерина, студентка 1 курсу магістратури за спеціальністю «Прикладна лінгвістика» у Львівському національному університеті імені Івана Франка.

Моя наукова діяльність зосереджена на вивченні дискурсивних стратегій у медіапросторі та використанні корпусних методів для аналізу текстів. Працюю над магістерською роботою на тему: «Лінгвістичні патерни у висвітленні воєнних подій: корпусне дослідження новин CNN про війну в Україні на основі паралельних текстів».

У квітні 2025 року взяла участь у XXIII Всеукраїнській науковій конференції молодих філологів VIVAT ACADEMIA, де виступила з доповіддю на тему: «Суспільно-політичні, культурні та наукові заходи з метою відродження функцій кримськотатарської мови як мови корінного народу України».

За результатами виступу опубліковано наукову статтю у збірнику конференції.

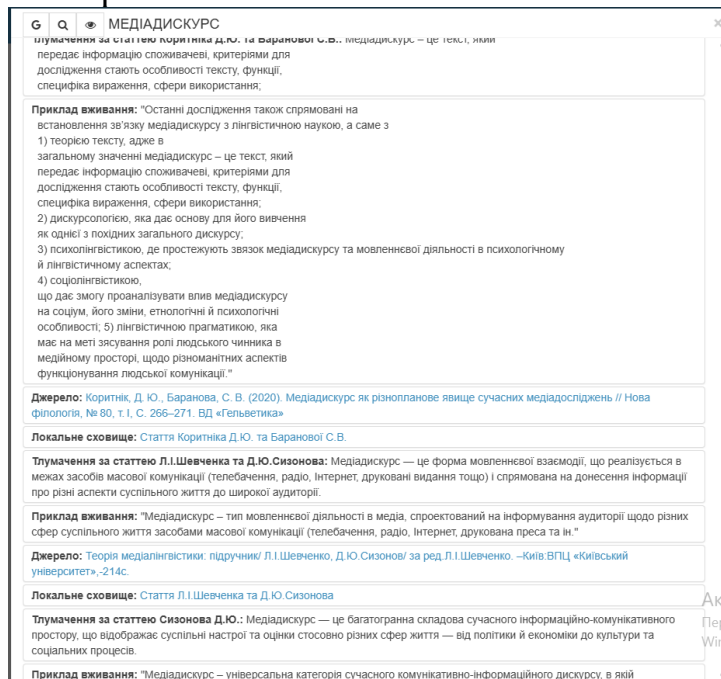
У листопаді 2024 року представила наукову доповідь «Кримські татари: корінний народ України» на IV Міжнародній мультидисциплінарній студентській інтернет-конференції «Мова і наукова комунікація».

Мета дослідження — висвітлення мовно-культурного розвитку кримськотатарського народу в історичному та сучасному контекстах. Наголос на важливості підтримки кримськотатарської мови як чинника національної безпеки.

За підсумками виступу опубліковано статтю у збірнику конференції.

12.06.2025

Завершено написання та редагування словникових статей. До кожної статті додано термінологічне визначення, контекстуальні приклади, семантичний коментар, джерела та посилання на оригінали статей.

МЕДІАДИСКУРС

Тлумачення за статтю Коритнік Д.Ю. та Баранової С.В.: медіадискурс — це текст, який передає інформацію споживачеві, критеріями для дослідження стають особливості тексту, функції, специфіка вираження, сфери використання;

Приклад вживання: "Останні дослідження також спрямовані на встановлення зв'язку медіадискурсу з лінгвістичною наукою, а саме з 1) теорією тексту, адже в загальному значенні медіадискурс — це текст, який передає інформацію споживачеві, критеріями для дослідження стають особливості тексту, функції, специфіка вираження, сфери використання; 2) дискурсологією, яка дає основу для його вивчення як однієї з похідних загального дискурсу; 3) психолінгвістикою, де простежують зв'язок медіадискурсу та мовленнєвої діяльності в психологічному й лінгвістичному аспектах; 4) соціолінгвістикою, що дає змогу проаналізувати вплив медіадискурсу на соціум, його зміни, етимологію й психологічні особливості; 5) лінгвістичною прагматикою, яка має на меті застосування ролі людського чинника в медійному просторі, щодо різноманітних аспектів функціонування людської комунікації."

Джерело: Коритнік, Д. Ю., Баранова, С. В. (2020). Медіадискурс як різнопланове явище сучасних медіадосліджень // *Нова філологія*, № 80, т. 1, С. 266–271. ВД «Гельветика»

Локальне сховище: Стаття Коритнік Д.Ю. та Баранової С.В.

Тлумачення за статтю Л.І.Шевченка та Д.Ю.Сизонова: Медіадискурс — це форма мовленнєвої взаємодії, що реалізується в межах засобів масової комунікації (телебачення, радіо, Інтернет, друковані видання тощо) і спрямована на донесення інформації про різні аспекти суспільного життя до широкої аудиторії.

Приклад вживання: "Медіадискурс — тип мовленнєвої діяльності в медіа, спроектований на інформування аудиторії щодо різних сфер суспільного життя засобами масової комунікації (телебачення, радіо, Інтернет, друкована преса та ін."

Джерело: Теорія медіалінгвістики: підручник/ Л.І.Шевченко, Д.Ю.Сизонов/ за ред. Л.І.Шевченко. —Київ:ВПЦ «Київський університет», -214с.

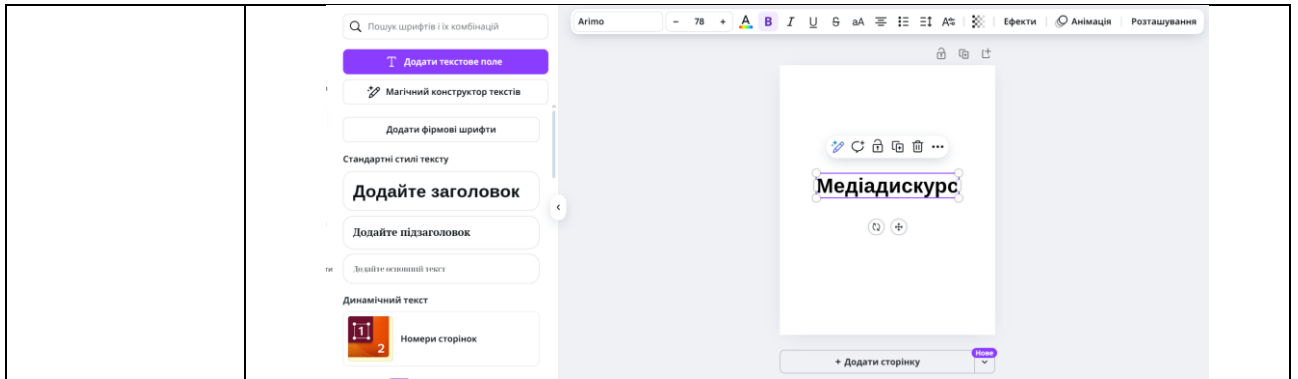
Локальне сховище: Стаття Л.І.Шевченка та Д.Ю.Сизонова

Тлумачення за статтю Сизонова Д.Ю.: Медіадискурс — це багатогранна складова сучасного інформаційно-комунікативного простору, що відображає суспільні настрої та оцінки стосовно різних сфер життя — від політики й економіки до культури та соціальних процесів.

Приклад вживання: "Медіадискурс — універсальна категорія сучасного комунікативно-інформаційного дискурсу, в якій

13.06.2025

Створено візуальні ілюстрації до кожного терміна словника. Ілюстрації допомагають краще зрозуміти зміст терміна та його застосування в контексті. Зображення адаптовано до технічних вимог платформи, завантажено в систему та пов'язано з відповідними статтями.

14.06.2025

Завантажено готові словникові статті до системи. Проведено технічну перевірку на наявність помилок, неточностей, дублювання та некоректних посилань. Перевірено функціонування навігації між статтями.

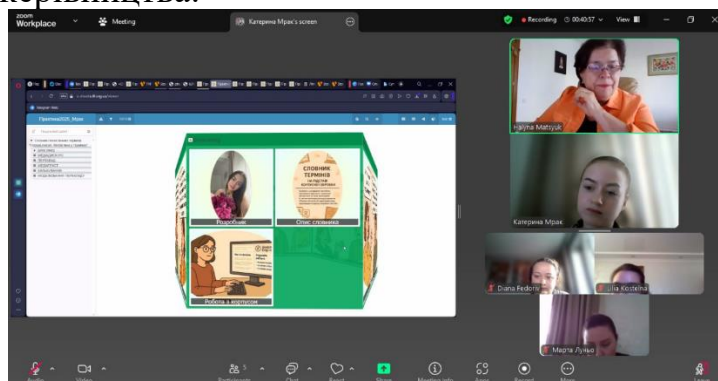
15.06.2025

Протестовано повну функціональність створеної капсули. Додано розділ 'Робота з корпусом', де описано процес взаємодії з корпусом та принципи відбору матеріалу. Підготовлено підсумковий звіт про результати практики.

17.06.2025

Відбувся захист виробничої практики. Представлено результати роботи, обґрунтовано вибрані рішення, надано самооцінку виконаних завдань, отримано зворотний зв'язок від наукового керівництва.

БЛОК «РОЗРОБНИЦЯ»

👤🎓 Мрак Катерина, студентка 1 курсу магістратури за спеціальністю «Прикладна лінгвістика» у Львівському національному університеті імені Івана Франка.

📖 Моя наукова діяльність зосереджена на вивченні дискурсивних стратегій у медіапросторі 📰 та використанні корпусних методів для аналізу текстів 🖥️. Працюю над магістерською роботою на тему: «Лінгвістичні патерни у висвітленні воєнних подій: корпусне дослідження новин CNN про війну в Україні на основі паралельних текстів» 🌐.

📅 У квітні 2025 року взяла участь у XXIII Всеукраїнській науковій конференції молодих філологів VIVAT ACADEMIA, де виступила з доповіддю на тему: «Суспільно-політичні, культурні та наукові заходи з метою відродження функцій кримськотатарської мови як мови корінного народу України» 🇺🇦.

📄 За результатами виступу опубліковано наукову статтю у збірнику конференції.

📅 У листопаді 2024 року представила наукову доповідь

«Кримські татари: корінний народ України» на IV Міжнародній мультидисциплінарній студентській інтернет-конференції «Мозаїка наукової комунікації».

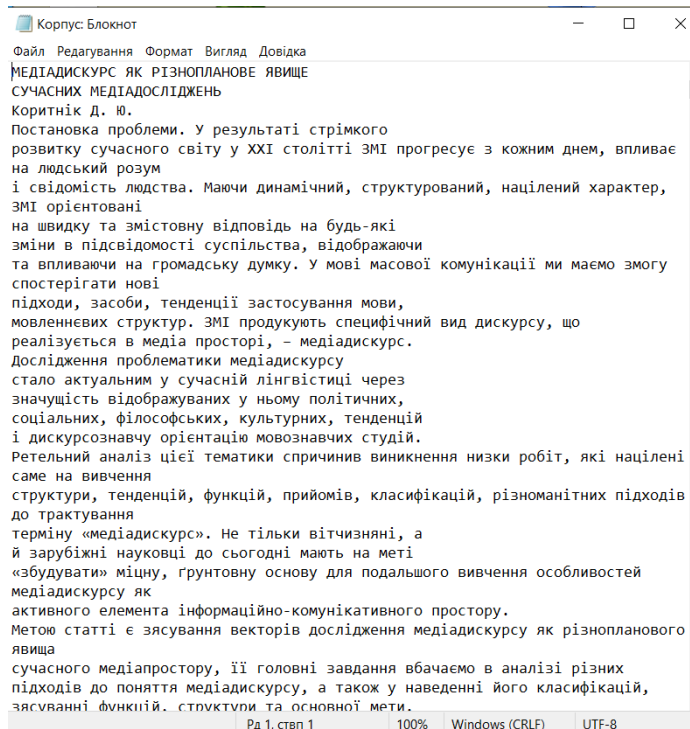
 Мета дослідження — висвітлення мовно-культурного розвитку кримськотатарського народу в історичному та сучасному контекстах   і наголос на важливості підтримки кримськотатарської мови як чинника національної безпеки .

 За підсумками виступу опубліковано статтю у збірнику конференції.

РОБОТА З КОРПУСОМ

Для проведення корпусного аналізу та укладання словника я сформувала власний тематичний корпус, який слугує основою мого дослідження. На початковому етапі було відібрано 20 наукових статей, що розглядають проблематику, пов'язану з висвітленням воєнних подій у медіадискурсі. Ці ж статті використовуються в теоретичному розділі роботи як основа для формулювання концептуальних підходів.

Перед додаванням текстів до корпусу я здійснила ретельне очищення матеріалів. З усіх обраних статей було видалено неінформативні для корпусного аналізу елементи, зокрема: ілюстрації, графіки, таблиці, виноски, гіперпосилання, а також формальні посилання на літературу, які могли б спотворити результати лінгвістичного аналізу. Таким чином було забезпечено лінгвістичну чистоту текстів та збережено їхній тематичний фокус.

Очищені тексти було завантажено до програми Sketch Engine, у якій я створила окремий корпус, відповідно його скопіювала та здійснила подальшу обробку. Для виявлення лексичних закономірностей мною були сформовані SQL-запити, та використання вкладки Word List, за допомогою яких я отримала частотний словник корпусу. Обсяг корпусу: 32, 618 слів.

Build your own private corpus from texts on the web or from your own documents.

A screenshot of the Sketch Engine interface for creating a corpus. It shows a form with the following fields:

- Name: Практика
- Corpus type: Single language corpus, Multilingual corpus
- Language: Ukrainian
- Description: Наукові статті магістерської роботи

At the bottom, it displays "Storage used: 44,892 of 1,000,000 words (4%)".

На основі частотного словника було відібрано п'ять ключових термінів, які продемонстрували високу релевантність і сталість у використанні. Ці терміни стали основою для створення словника, укладеного в межах магістерської роботи. Саме на них ґрунтується укладення дефініцій, прикладів уживання та теоретичних пояснень, поданих у словниковій частині.

Word	Frequency ? ↓	Word	Frequency ? ↓	Word	Frequency ? ↓	Word	Frequency ? ↓
1 ,	3,403	14 (302	27 мови	106	40 and	71
2 .	1,667	15 як	274	28 інформації	105	41 чи	68
3 "	847	16 :	228	29 перекладу	100	42 of	62
4 і	588	17 до	219	30 значення	99	43 дослідження	62
5 в	523	18 є	192	31 або	98	44 її	60
6 у	467	19 для	185	32 його	97	45 тексту	59
7 та	442	20 а	163	33 це	96	46 яка	59
8 -	414	21 the	163	34 текстів	91	47 має	58
9 на	396	22 й	161	35 to	91	48 тому	58
10)	390	23 за	159	36 із	89	49 різних	57
11 з	369	24 не	159	37 від	89	50 може	57
12 що	366	25 які	127	38 їх	86		
13 ;	349	26 про	112	39 також	77		

Таким чином, корпус відіграв центральну роль у підготовці словника як емпіричної частини дослідження. Він дозволив мені не лише виявити найуживаніші терміни, а й простежити їхнє функціонування у реальному контексті — у межах автентичних англомовних медіатекстів. За допомогою інструментів корпусного аналізу я досліджувала контексти вживання термінів, вивчала колокації, а також визначала найтиповіші синтаксичні та лексичні конструкції, в яких ці терміни реалізуються.

На основі отриманих результатів я сформулювала власні дефініції відібраних понять, доповнила їх прикладами з корпусу, що забезпечило як наукову обґрунтованість, так і практичну користь укладеного словника. Відтак, корпус виступив не лише джерелом лексичного матеріалу, а й інструментом глибшого розуміння значень і функцій термінів у сучасному дискурсі.

- 1) Коритнік, Д. Ю., Баранова, С. В. Медіадискурс як різнопланове явище сучасних медіадосліджень / Д. Ю. Коритнік, С. В. Баранова // Філологічні трактати. – 2022. – Т. 14, № 4. – С. 72–77. – DOI: 10.21272/Ftrk.2022.14(4)-10.
- 2) Переклад інформаційно-новинних текстів у контексті міжкультурної комунікації / О. О. Білецька // Молодий вчений. - 2016. - № 3. - С. 638-642.
- 3) Білик, К. М. Аналіз лінгвальних характеристик корпусу медіатекстів тематики "війна в Україні" / К. М. Білик // Studia Philologica. – 2024. – № 19. – С. 45–52.
- 4) Проблема функціонально-семантичного поля фазовості у лінгвістиці / О. С. Білозір // Молодий вчений. - 2018. - № 5(1). - С. 102-106.
- 5) Бондаренко, Н. В. Медіатекст як ресурс осучаснення й збагачення змісту підручника української мови / Н. В. Бондаренко // Проблеми сучасного підручника. – 2021. – Вип. 27. – С. 15–26. –
- 6) Ocheretna, O. Y. Взаємодія вербального і невербального компонентів у сучасному англійському інтернет-дискурсі / О. Y. Ocheretna // Львівський філологічний часопис. – 2023. – № 13. – С. 142–146.

- 7) Волощук, Ю. М., Жмаєва, Н. В. Специфіка перекладу англомовних новинних текстів українською мовою (на матеріалі новинних текстів ОБСЄ) / Ю. М. Волощук, Н. В. Жмаєва // Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. Лінгвістичні науки. – 2020. – № 31. – С. 164–179. – DOI: 10.24195/2616-5317-2020-31-11
- 8) Данильян Олег Геннадійович, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, м. Харків, Україна e-mail: odana@i.ua ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0001-5308-4664> Дзьобань Олександр Петрович, доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, м. Харків, Україна e-mail: a_dzeban@ukr.net ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0002-2075-7508>
- ІНФОРМАЦІЙНА ВІЙНА У МЕДІАПРОСТОРИ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА**
- 9) Дашкова, К. В. Поняття «лексико-семантичне поле» і його структура / К. В. Дашкова // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Перекладознавство і мовознавство. – 2024. – Вип. 12. – С. 34–42. –
- 10) Культурні коди як чинники формування ціннісних орієнтацій у сфері споживання / А. Кліменкова // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. - 2013. - Вип. 18. - С. 42-49.
- 11) Семантичні особливості функціонування фразеологізмів у політичному дискурсі (на основі промов діячів англійською мовою) / С. Кльось // Молодь і ринок. - 2012. - № 1. - С. 106-110.
- 12) Ковалів, Ю. І. Літературознавча енциклопедія: У двох томах. Том 2 / авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. — Київ : Видавничий центр «Академія», 2007. — 624 с. — (Серія: Енциклопедія ерудита). ISBN 978-966-580-234-1
- 13) Образність мовлення як ознака культури мови (на прикладі метафори) / З. Й. Куньч // Український смисл. - 2018. - № 2018. - С. 14-22.
- 14) Балабін, В. В. Теоретичні засади військового перекладу: дис. ... д-ра філол. наук: спец. 10.02.16 «Перекладознавство» / Балабін Віктор Володимирович; Київський національний університет імені Тараса Шевченка. — Київ, 2020. — 492 с. (Держ. реєстрац. номер 0520U101581).
- 15) Лінгвокультурологічні особливості протокольних промов у оригіналі та перекладі (на матеріалі українських та американських текстів) [Текст] : дис... канд. філол. наук: 10.02.16 / Поворознюк Роксолана Владиславівна ; Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. - К., 2004. - 229 арк. - арк. 189-219
- 16) Мовностилістичні ознаки політичних промов / І. В. Лосєва // Нова філологія. - 2012. - № 50. - С. 64-66.
- 17) Основні напрямки сучасних корпусних досліджень мови та перспективи їх подальшого розвитку / Г. Г. Лук'янець // Наукові праці Національного університету харчових технологій. - 2012. - № 44. - С. 127-133.
- 18) Магас, Н. М. Емоційне забарвлення політичного дискурсу: прагматичний аспект / Н. М. Магас // Functional iteration: Emotional Political Discourse: A Pragmatic Aspect. – 2013. – № 28. – С. 115–124. – Open Access
- 19) Liang, X., & Wang, W. (2015). Reframed News Discourse: The Manipulative Impact of Translation on News Making. In L. Grujicic-Alatryste (Ed.), Linking

Discourse Studies to Professional Practice (pp. 270–289). Bristol, Blue Ridge Summit: Multilingual Matters. <https://doi.org/10.21832/9781783094080-019>

20) Соріч Р., Александрова О., Корольова Т. М. Військовий дискурс та особливості його перекладу / Р. Соріч, О. Александрова, Т. М. Корольова // Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. — 2021. — Вип. 33. — С. 369–384. — ISSN 2616–5317.

ОПИС СЛОВНИКА

Словник є складовою частиною навчальної практики з корпусної лінгвістики та тісно пов'язаний із темою магістерського дослідження «Лінгво-статистичні характеристики паралельного корпусу медійних текстів». Його завдання — виявити й систематизувати ключові терміни, які формують понятійний апарат дослідження, а також простежити їхнє функціонування в науковому дискурсі.

Основою для створення словника послугували наукові статті, які були використані у теоретичному розділі магістерської роботи. Це тексти,

присвячені:

- вивченню військового дискурсу,
- проблемам перекладу інформаційно-новинних текстів,
- медіалінгвістиці,
- корпусному аналізу,
- а також суміжним аспектам комунікації в умовах війни.

На підставі корпусної обробки цих текстів було здійснено частотний і контекстуальний аналіз, що дав змогу виокремити 5 термінів, які найчастіше трапляються у корпусі та мають особливу значущість для розуміння предмета дослідження.

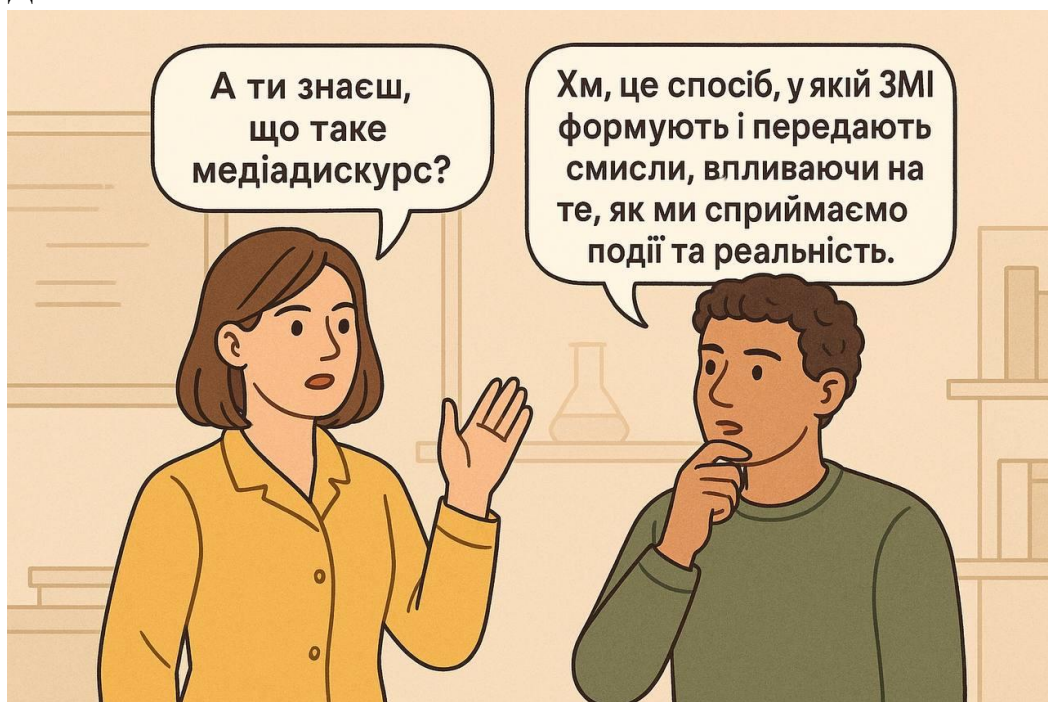
Кожна одиниця оформлена у форматі капсули (онтографа), яка включає такі елементи:

- термін;
- академічне тлумачення (за авторитетними джерелами);
- приклади вживання з корпусу;
- джерело (повна бібліографічна інформація та URL);
- ілюстративний матеріал;
- авторський семантичний коментар, що фіксує інтерпретацію терміна в контексті дослідження;

Такий словник має індуктивний характер: терміни не відібрані наперед, а виявлені через аналіз фактичного матеріалу. Він виконує функцію семантичної навігації у межах обраного дослідницького поля, слугуючи допоміжним інструментом для концептуалізації основних понять і побудови термінологічної рамки дослідження.

СЛОВНИКОВІ СТАТТІ:

МЕДІАДИСКУРС

Тлумачення за статтею Коритніка Д.Ю. та Баранової С.В. Медіадискурс – це текст, який передає інформацію споживачеві, критеріями для

дослідження стають особливості тексту, функції, специфіка вираження, сфери використання;

Приклад вживання "Останні дослідження також спрямовані на встановлення зв'язку медіадискурсу з лінгвістичною наукою, а саме з

- 1) теорією тексту, адже в загальному значенні медіадискурс – це текст, який передає інформацію споживачеві, критеріями для дослідження стають особливості тексту, функції, специфіка вираження, сфери використання;
- 2) дискурсологією, яка дає основу для його вивчення як однієї з похідних загального дискурсу;
- 3) психолінгвістикою, де простежують зв'язок медіадискурсу та мовленнєвої діяльності в психологічному й лінгвістичному аспектах;
- 4) соціолінгвістикою, що дає змогу проаналізувати вплив медіадискурсу на соціум, його зміни, етнологічні й психологічні особливості;
- 5) лінгвістичною прагматикою, яка має на меті з'ясування ролі людського чинника в медійному просторі, щодо різноманітних аспектів функціонування людської комунікації."

Джерело Коритнік, Д. Ю., Баранова, С. В. (2020). Медіадискурс як різнопланове явище сучасних медіадосліджень // Нова філологія, № 80, т. I, С. 266–271. ВД «Гельветика»

Локальне сховище Стаття Коритніка Д.Ю. та Баранової С.В.

Тлумачення за статтею Л.І.Шевченка та Д.Ю.Сизонова Медіадискурс — це форма мовленнєвої взаємодії, що реалізується в межах засобів масової комунікації (телебачення, радіо, Інтернет, друковані видання тощо) і спрямована на донесення інформації про різні аспекти суспільного життя до широкої аудиторії.

Приклад вживання "Медіадискурс – тип мовленнєвої діяльності в медіа, спроектований на інформування аудиторії щодо різних сфер суспільного життя засобами масової комунікації (телебачення, радіо, Інтернет, друкована преса та ін."

Джерело Теорія медіалінгвістики: підручник/ Л.І.Шевченко, Д.Ю.Сизонов/ за ред.Л.І.Шевченко. –Київ:ВПЦ «Київський університет»,-214с.

Локальне сховище Стаття Л.І.Шевченка та Д.Ю.Сизонова

Тлумачення за статтею Сизонова Д.Ю. Медіадискурс — це багатогранна складова сучасного інформаційно-комунікативного простору, що відображає суспільні настрої та оцінки стосовно різних сфер життя — від політики й економіки до культури та соціальних процесів.

Приклад вживання "Медіадискурс – універсальна категорія сучасного комунікативно-інформаційного дискурсу, в якій відбиваються актуальні настрої суспільства щодо різних сфер діяльності – політики, економіки, культури тощо."

Джерело Сизонов, Д.Ю. (2013) Медіатекст та медіадискурс у сучасному медійному просторі//Studia Linguistica. Вип.7.С.389

Локальне сховище Стаття Сизонова Д.Ю.

Тлумачення за статтею Черниша О.А Медіадискурс — це не лише зв'язний текст, а й комунікативне явище, що формується під впливом низки позамовних чинників — прагматичних, соціокультурних, психологічних тощо. Він відображає специфіку мовлення в медіапросторі, з урахуванням способів створення й сприйняття повідомлень, культурного коду, а також соціально-політичного та історичного контексту.

Приклад вживання "Медіадискурс – це зв'язний текст у сукупності з екстралінгвістичними, прагматичними, соціокультурними, психологічними чинниками тощо. Медіадискурс надає вичерпне уявлення про мовленнєву діяльність у сфері мас-медіа, оскільки охоплює численні екстралінгвістичні фактори, пов'язані з особливостями творення медіаповідомлення, культуурообумовленими способами кодування та декодування, а також соціально-історичним та політико-ідеологічним контекстом."

Джерело Черниш, О.А. (2013). Сутнісні характеристики понять «медіадискурс» та «медіатекст» у сучасній медіалінгвістиці. Наукові записки.–Серія: Філологічні науки.

Локальне сховище Стаття Черниша О.А

Авторський коментар. Медіадискурс — це спосіб, у який засоби масової інформації «говорять» із суспільством: не просто окремі новини чи тексти, а вся система смислів, образів, мовних прийомів і стратегій, через які формується наше сприйняття подій, людей і світу загалом. Тобто, Медіадискурс — це не просто тексти в газетах або сюжети на телебаченні. Це те, як медіа створюють і передають значення: які слова вони обирають, які теми висвітлюють або замовчують, як описують конфлікти чи героїв. Через медіадискурс ми не лише отримуємо інформацію — ми формуємо уявлення про реальність.

ПЕРЕКЛАД

Тлумачення за статтею Нідзельської Ю.М. Переклад — це відтворення іншою мовою змісту й стилістичних особливостей оригінального висловлювання. При цьому новий варіант, хоч і базується на іншій мовній системі, зберігає основну ідею та формується як самостійна мовна єдність, характерна для мови перекладу.

Приклад вживання "Переклад вважається точним відтворенням оригінального терміна засобами іншої мови за умови збереження змісту й стилю, ця єдність відтворюється на іншій мовній основі, через це перетворюється на нову єдність, яка є властивою мові перекладу."

Джерело Нідзельська, Ю. М. (2024). Основні особливості перекладу термінів // Матеріали VI International Scientific and Theoretical Conference “Advanced Discoveries of Modern Science: Experience, Approaches and Innovations”, 12 липня 2024, Амстердам, Нідерланди, с. 66, Житомир : ЖДУ ім. І. Франка

Локальне сховище Стаття Нідзельської Ю.М.

Тлумачення за статтею Балахтар В.В та Балахтар К.С Переклад — це передача змісту оригінального тексту іншою мовою з урахуванням збереження його змістової цілісності та стилістичних особливостей, притаманних джерелу, але виражених засобами мови перекладу.

Приклад вживання "Переклад – це відтворення оригіналу засобами іншої мови із збереженням єдності змісту і форми, яка досягається цілісним

відтворенням ідейного змісту оригіналу в характерній для нього стилістичній своєрідності на іншій мовній основі."

Джерело Балахтар В. В., Балахтар К. С. Адекватність та еквівалентність перекладу / В. В. Балахтар, К. С. Балахтар // VI Міжнародна науково-практична конференція «Спецпроект: аналіз наукових досліджень», 30–31 травня 2011 р. – Чернівці, 2011.

Тлумачення за статтею Гапоненко Л. П. Переклад можна розглядати як масштабний природний лінгвістичний експеримент, у межах якого різні мови вступають у взаємодію, виконуючи роль взаємозамінних засобів комунікації. Це стає можливим завдяки частковій спільності значень мовних одиниць, а також на основі існування універсальних рис у мовах і культурах.

Приклад вживання "Переклад являє собою гігантський природний лінгвістичний експеримент, під час якого мови зіставляються, замінюють одна одну в комунікації завдяки найважливішому лінгвістичним принципу часткової семантичної спільності мовленнєвих одиниць і наявності лінгвістичних та культурологічних універсалій."

Джерело Гапоненко, Л. П. (2015). Переклад і нормативні аспекти перекладу / Л. П. Гапоненко // Філологічні студії. Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету, Вип. 13, С. 51–53. УДК 81'25.

Локальне сховище Стаття Гапоненко Л.П.

Авторський семантичний коментар У моєму розумінні, переклад — це не лише міжмовне відтворення тексту, а перш за все комунікативний і культурний акт, що здійснюється у просторі між двома мовами та культурами. Це процес, у якому перекладач виступає як посередник, інтерпретатор і співтворець смислі. Переклад — це не механічне заміщення слів однієї мови словами іншої, а складний динамічний процес, що включає аналіз контексту, прагматичних намірів, стилістичних особливостей, а також врахування культурних конотацій.

Зміст поняття перекладу охоплює як мовну еквівалентність, так і смислову адекватність. У центрі перекладу завжди знаходиться значення, але це значення — не абстрактне, а завжди вкорінене у конкретній ситуації мовлення. Саме тому переклад є глибоко контекстуальним явищем, і жоден акт перекладу не може бути абсолютно тотожним оригіналові — він завжди інший, але ця іншість не є дефектом, а рисою живої комунікації.

Переклад — це також акт відповідальності: перекладач має передати не тільки «що сказано», а й «як сказано» і «чому саме так». У цьому сенсі переклад стає також етичним явищем, де особистість перекладача, його інтерпретаційні рішення, емоційна чутливість і здатність до емпатії відіграють вирішальну роль.

Отже, для мене переклад — це:

- процес інтерпретації та переосмислення сенсів;

- міжкультурний діалог;
- творчий акт, де слово переходить межі мови, але не втрачає своєї глибини ;
- форма мовного і культурного посередництва ;
- професійна практика, що поєднує філологічну точність і гуманітарну інтуїцію.

У сучасному глобалізованому світі переклад стає не просто інструментом, а умовою порозуміння, без якої неможливий діалог цивілізацій .

МЕДІАТЕКСТ

Тлумачення за статтею Бондаренко, Н. В Медіатекст — це форма тексту, створена в умовах комп'ютерно-опосередкованої комунікації, що виконує функції інтерпретації та відображення реальності. Він слугує інструментом формування світоглядної картини та впливу на соціальні процеси, допомагає вирішувати комунікативні й інші завдання. Такий текст орієнтований на широку аудиторію, має виразну прагматичну мету й характеризується особливостями авторства. Медіатекст може існувати у різних форматах — мовному, візуальному, звуковому чи мультимедійному — і розглядається як важливий чинник особистісного розвитку.

Приклад вживання "Медіатекст (текст масової інформації, текст масмедіа, мережевий текст) розглядають як продукт комп'ютерно-опосередкованої комунікації, унікальний засіб інтерпретації й репрезентації реальності; один із засобів формування концептуальної картини світу

і соціальної регуляції, вирішення комунікаційних та інших задач; різновид тексту,

розрахований на масову аудиторію, який має специфічний тип автора та чітко виражену прагматичну спрямованість; «новий комунікативний продукт, який може

бути включений у різні медійні структури (вербальні, візуальні, звукові, мультимедійні)»; ширше — як критерій розвитку особистості."

Джерело Бондаренко, Н. В. (2021). Медіатекст як ресурс осучаснення й збагачення змісту підручника української мови / Н. В. Бондаренко // Проблеми сучасного підручника, Вип. 27, С. 15–26.

Локальне сховище Стаття Бондаренко Н.В

Тлумачення за статтею К. М. Білик Медіатекст — це форма комунікативного продукту, що поєднує мовні (вербальні) та медійні (візуальні, аудіо тощо) елементи. Він може бути як усним, так і писемним і створюється в межах масово-інформаційної діяльності. Його головне призначення — донесення певного змісту з метою впливу на громадську думку.

Приклад вживання "...медіатекст як поєднання медійних і вербальних одиниць; усний чи писемний твір масово-інформаційної діяльності та масової комунікації, суть якого полягає у вираженні конкретної інформації для впливу на думку соціуму."

Джерело Білик, К. М. (2023). Аналіз лінгвальних характеристик корпусу медіатекстів тематики «Війна в Україні» / К. М. Білик // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Філологічні науки, № 1(99), с. 54–74. ISSN 2663-7642; 2707-4463

Локальне сховище Стаття Білик, К. М.

Тлумачення за статтею Н. Бондаренко Медіатекст — це складний, багаторівневий тип тексту, який поєднує різні способи передачі інформації (тобто семіотичні коди), такі як: вербальні (слова, мова), невербальні (жести, міміка, інтонація), медійні (зображення, відео, звук, графіка тощо).

Він створений для цілісної комунікації, у якій усі ці елементи взаємодіють. Такий текст:

інтегративний — об'єднує різні форми вираження,
відкритий — допускає різні інтерпретації, зміни або доповнення,
є багаторівневу структуру — інформація організована на змістовому, структурному та знаковому рівнях.

Приклад вживання "медіатекст – це інтегративний, багаторівневий текст, який

об'єднує в єдине комунікативне ціле різні семіотичні коди (вербальні,

невербальні, медійні), а також демонструє відкритість на змістовному, композиційно-структурному та знаковому рівні."

Джерело Бондаренко І. Вплив медіатексту на читача / І. Бондаренко ; наук. кер. О. В. Грищенко // Медіатекст у сучасному комунікативному дискурсі : зб. тез наук.-практ. конф. (Миколаїв, 2020). — Миколаїв : МКУ імені Пилипа Орлика, 2020. — С. 16–20.

Локальне сховище Стаття Бондаренко І.

Авторський коментар

У моєму розумінні, медіатекст — це не просто текст у лінгвістичному сенсі, а мультимодальна комунікативна одиниця, що поєднує слово, зображення, звук, відео, графіку та формат подачі. Це форма тексту, яка формується в межах певного медіа та функціонує в сучасному інформаційному середовищі. Його структура, зміст і вплив тісно пов'язані з каналом комунікації, цільовою аудиторією та соціальним контекстом.

Медіатекст — це завжди більше, ніж набір повідомлень: це знак культурного ідеологічного впливу. Він передає не лише інформацію, а й емоції, оцінки, наративи, культурні коди. У ньому взаємодіють вербальні й невербальні знакові системи, що робить його особливо потужним засобом впливу на свідомість.

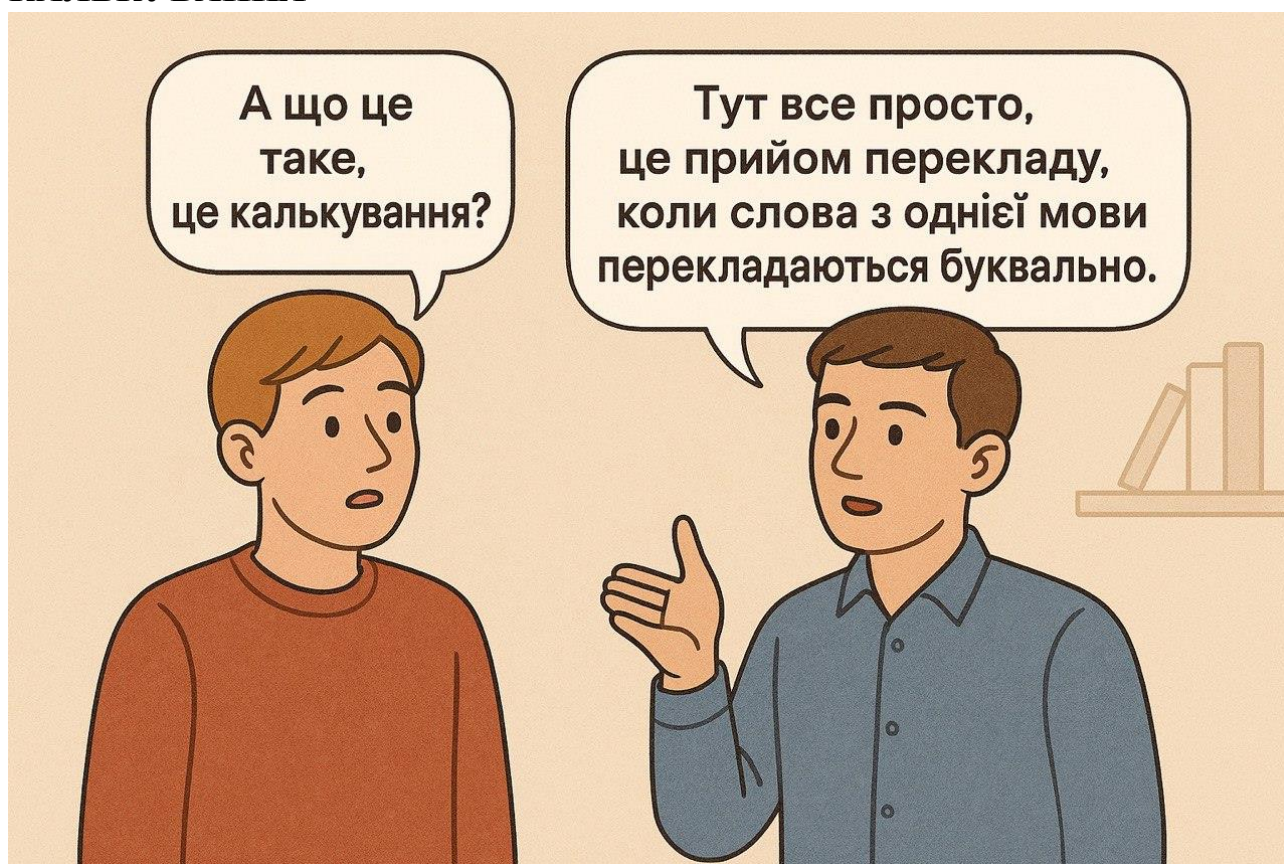
На відміну від традиційного тексту, медіатекст є динамічним, поліфонічним і гібридним. Він існує не «на папері», а в медіапросторі — телевізійному, цифровому, віртуальному. Його складники формуються з урахуванням алгоритмів, візуального дизайну, клікабельності та риторичних стратегій.

Отже, для мене медіатекст — це:

- мультимодальний продукт, що поєднує різні форми знаків у єдину смислову систему;
- комунікативна подія, створена у медіаформаті для впливу на конкретну аудиторію;
- носій культурного і соціального змісту, який формує цінності, уявлення та поведінкові моделі суспільства;
- інструмент інформаційного і смислового впливу, що працює як на рівні тексту, так і на рівні контексту;
- плінний і адаптивний феномен, який змінюється відповідно до розвитку технологій та запитів часу.

У наш час медіатекст — це головний формат сучасної комунікації, з яким працює не лише журналіст чи редактор, а й кожен користувач медіа. Його читання потребує критичного мислення, медіаграмотності та усвідомлення ролі медіа в суспільстві.

КАЛЬКУВАННЯ

Тлумачення за статтею Корольова Т., Соріч Р., Александрова

О. Калькування — це такий вид лексичної трансформації, який передає план змісту через переклад складових лексичних одиниць плану вираження.

Приклад вживання Калькування — прийом перекладу, суть якого полягає в тому, що складові частини слова (морфеми) або словосполучення замінюються їх прямими відповідниками мовою перекладу.

Джерело Корольова Т. В., Соріч Р. М., Александрова О. І. (2021). Військовий дискурс та особливості його перекладу. Науковий вісник Південно-українського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського, (33), 369–387. ISSN 2616–5317. DOI: 10.24195/2616-5317-2021-33-26

Локальне сховище Стаття Корольова Т. В., Соріч Р. М., Александрова О. І.

Тлумачення за статтею Гаврилова О.В Калькування — це коли ми перекладаємо слово з іншої мови не як запозичення (тобто не беремо «готове» слово), а створюємо його український відповідник, точно повторюючи його зміст і структуру.

Приклад вживання "Калькування — копіювання іншомовного слова за допомогою свого, незапозиченого матеріалу; поморфемний переклад іншомовного слова. За калькування переймаються лише значення

іншомовного слова та його

структура, але не його матеріальний експонент."

Джерело Гаврилова О. В. (2018). Процеси калькування в сучасній українській мові (на прикладах комп'ютерної лексики). Science and Education a New Dimension. Philology, VI(45), 25–29.

Авторський коментар У моєму розумінні, калькування — це літературний «відбиток» мовної моделі, коли перекладач або запозичувач переносить структуру, семантику чи фразеологію з однієї мови в іншу буквально. Це не просто запозичення окремих слів, а відтворення будови (морфологічної, синтаксичної чи семантичної), що робить результат одночасно знайомим і трохи «іншим».

Калькування має дві ключові риси:

1. Лінгвістична прозорість: кожен елемент цілком читається в цільовій мові, але модель фрази залишається «іншомовною».

2. Модельність: переноситься не конкретне слово, а конфігурація смислів і відношень між ними.

У цьому процесі можна виділити два рівні:

- Морфологічне калькування: коли у слово твориться складний афіксальний ланцюжок за зразком оригіналу (наприклад, англ. blueprint → укр. блакит-принт).

- Синтаксичне калькування: коли повторюється порядок слів чи конструкція (наприклад, нім. Zeitgeist → укр. час-дух).

Калькування — це місток між мовами, але водночас міна уповільненої дії: якщо вживати його надто часто, текст набуває «запозиченого» відтінку й ризикує стати менш природним або незрозумілим для читача.

Отже, для мене калькування — це:

- техніка міжмовного конструювання, що копіює модель оригіналу до найдрібніших деталей;

- механізм смислового зближення, коли нове слово чи вираз сполучають мовну культуру джерела й приймача;

- креативний виклик, бо перекладач мусить знайти баланс між точністю та природністю тексту;

- інструмент лексичної експансії, через який цільова мова збагачується новими образами та відтінками значень;

- попередження надмірного калькування — етична відповідальність: уникати кальків, що можуть спотворити або заплутати зміст.

У підсумку, калькування — це живий феномен, який вказує на безперервний діалог мов і культур, але потребує свідомого та чутливого застосування.

МОДЕЛЮВАННЯ ПЕРЕКЛАДУ

Тлумачення за статтею Білецька О.О Моделювання перекладу — це побудова умовних або теоретичних схем перекладацького процесу, які допомагають знаходити оптимальні рішення для конкретних перекладацьких задач.

Приклад вживання "Моделювання перекладу – це створення моделей процесу перекладу, за допомогою яких формується рішення певних перекладацьких завдань."

Джерело Білецька О. О. Переклад інформаційно-новинних текстів у контексті міжкультурної комунікації / О. О. Білецька // Молодий вчений. - 2016. - № 3. - С. 638-642.

Локальне сховище Стаття Білецька О. О.

Тлумачення за статтею Бойко Я.В. Моделювання перекладу — це побудова умовних схем, які покликані пояснити, як текст однією мовою перетворюється на еквівалентний текст іншою мовою.

Приклад вживання "Це умовні схеми уявлення процесу перекладу, метою створення яких є спроба пояснити трансформацію тексту, вираженого засобами однієї мови, у відповідний текст, виражений засобами іншої мови."

Джерело Бойко Я. В. (2021). Когнітивно-дискурсивні моделі перекладу. Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Філологічні науки, (7) (345), 135–144.

Локальне сховище Стаття Бойко Я. В.

Авторський коментар У моєму розумінні, моделювання перекладу — це усвідомлений процес створення схеми або концептуальної структури, яка відображає основні етапи, принципи й закономірності перекладацької діяльності. Це не просто опис дій перекладача, а абстрагована система з певними правилами, яка дозволяє проаналізувати, пояснити або спрогнозувати переклад як професійний, когнітивний і лінгвокультурний процес.

Моделювання перекладу — це своєрідна проєкція реального мовного явища на рівень теоретичного мислення. Його мета — не тільки дати опис того, як переклад здійснюється, а й відповісти на запитання: чому саме так, що впливає на вибір, якими є межі еквівалентності, які чинники втручаються в процес?

Цей термін передбачає:

- створення моделей (лінійних, функціональних, когнітивних, семіотичних тощо), які відображають різні сторони перекладацької діяльності — від механіки передавання значення до емоційного й культурного резонансу;
- визначення етапів перекладу: аналіз → декодування → трансформація → реконструкція → адаптація → оцінка;
- врахування багатьох змінних: мовна структура, жанр, цільова аудиторія, інтенція автора, культурна дистанція тощо.

Отже, для мене моделювання перекладу — це:

- інтелектуальна стратегія, що дозволяє зробити переклад предметом дослідження й оптимізації;
- метод аналізу й передбачення, який допомагає зрозуміти варіативність і неоднозначність перекладацьких рішень;
- міст між теорією й практикою перекладу, де реальні дії перекладача набувають абстрактної форми;
- інструмент викладання та навчання, що формує професійне мислення перекладача;
- схема смислотворення, що дає змогу побачити переклад як не механіку, а творчий процес, який можна досліджувати та вдосконалювати.

У сучасному перекладознавстві моделювання перекладу — це не просто теоретична гра, а необхідність у світі, де міжкультурна комунікація стає все складнішою, динамічнішою й відповідальнішою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Балабін, В. В. Теоретичні засади військового перекладу: дис. ... д-ра філол. наук: спец. 10.02.16 «Перекладознавство» / Балабін Віктор Володимирович; Київський національний університет імені Тараса Шевченка. — Київ, 2020. — 492 с. (Держ. реєстрац. номер 0520U101581).
2. Білик, К. М. Аналіз лінгвальних характеристик корпусу медіатекстів тематики "війна в Україні" / К. М. Білик // *Studia Philologica*. — 2024. — № 19. — С. 45–52.
3. Білозір, О. С. Проблема функціонально-семантичного поля фазовості у лінгвістиці / О. С. Білозір // *Молодий вчений*. - 2018. - № 5(1). - С. 102-106.
4. Білецька, О. О. Переклад інформаційно-новинних текстів у контексті міжкультурної комунікації / О. О. Білецька // *Молодий вчений*. - 2016. - № 3. - С. 638-642.
5. Бондаренко, Н. В. Медіатекст як ресурс осучаснення й збагачення змісту підручника української мови / Н. В. Бондаренко // *Проблеми сучасного підручника*. — 2021. — Вип. 27. — С. 15–26.
6. Волощук, Ю. М., Жмаєва, Н. В. Специфіка перекладу англomовних новинних текстів українською мовою (на матеріалі новинних текстів ОБСЄ) / Ю. М. Волощук, Н. В. Жмаєва // *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. Лінгвістичні науки*. — 2020. — № 31. — С. 164–179. — DOI: 10.24195/2616-5317-2020-31-11.
7. Данильян, О. Г., Дзьобань, О. П. ІНФОРМАЦІЙНА ВІЙНА У МЕДІАПРОСТОРІ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА. Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, м. Харків, Україна.
8. Дашкова, К. В. Поняття «лексико-семантичне поле» і його структура / К. В. Дашкова // *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Перекладознавство і мовознавство*. — 2024. — Вип. 12. — С. 34–42.
9. Кліменкова, А. Культурні коди як чинники формування ціннісних орієнтацій у сфері споживання / А. Кліменкова // *Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки*. - 2013. - Вип. 18. - С. 42-49.
10. Кльось, С. Семантичні особливості функціонування фразеологізмів у політичному дискурсі (на основі промов діячів англійською мовою) / С. Кльось // *Молодь і ринок*. - 2012. - № 1. - С. 106-110.
11. Ковалів, Ю. І. Літературознавча енциклопедія: У двох томах. Том 2 / авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. — Київ : Видавничий центр «Академія», 2007. — 624 с. — (Серія: Енциклопедія ерудита). ISBN 978-966-580-234-1.
12. Коритнік, Д. Ю., Баранова, С. В. Медіадискурс як різнопланове явище сучасних медіадосліджень / Д. Ю. Коритнік, С. В. Баранова // *Філологічні трактати*. — 2022. — Т. 14, № 4. — С. 72–77. — DOI: 10.21272/Ftrk.2022.14(4)-10.
13. Куньч, З. Й. Образність мовлення як ознака культури мови (на прикладі метафори) / З. Й. Куньч // *Український смисл*. - 2018. - № 2018. - С. 14-22.
14. Liang, X., & Wang, W. (2015). Reframed News Discourse: The Manipulative Impact of Translation on News Making. In L. Grujicic-Alatriste (Ed.), *Linking Discourse Studies to Professional Practice* (pp. 270–289). Bristol, Blue Ridge Summit: Multilingual Matters. <https://doi.org/10.21832/9781783094080-019>
15. Лосєва, І. В. Мовностилістичні ознаки політичних промов / І. В. Лосєва // *Нова філологія*. - 2012. - № 50. - С. 64-66.
16. Лук'янець, Г. Г. Основні напрямки сучасних корпусних досліджень мови та перспективи їх подальшого розвитку / Г. Г. Лук'янець // *Наукові праці Національного університету харчових технологій*. - 2012. - № 44. - С. 127-133.
17. Магас, Н. М. Емоційне забарвлення політичного дискурсу: прагматичний аспект / Н. М. Магас // *Functional iteration: Emotional Political Discourse: A Pragmatic Aspect*. — 2013. — № 28. — С. 115–124.

18. Ocheretna, O. Y. Взаємодія вербального і невербального компонентів у сучасному англійському інтернет-дискурсі / О. Y. Ocheretna // Львівський філологічний часопис. – 2023. – № 13. – С. 142–146.
19. Поворознюк, Р. В. Лінгвокультурологічні особливості протокольних промов у оригіналі та перекладі (на матеріалі українських та американських текстів): дис... канд. філол. наук: 10.02.16 / Поворознюк Роксолана Владиславівна ; Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. - К., 2004. - 229 арк.
20. Соріч, Р., Александрова, О., Корольова, Т. М. Військовий дискурс та особливості його перекладу / Р. Соріч, О. Александрова, Т. М. Корольова // Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. — 2021. — Вип. 33. — С. 369–384. — ISSN 2616–5317.